

УДК 347

Закопай А., аспірантка кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

Науковий керівник: Пушкіна О.В., д.ю.н., професор, завідувача кафедри цивільного, господарського та екологічного права

(*Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна*)

СУЧАСНА МЕДІАЦІЯ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

Інститут медіації бере свій початок з англосаксонських країн, як Сполучені Штати Америки, Велика Британія, Австралія. Термін медіація, безпосередньо походить від англійського «mediation», що означає посередництво, або заступництво за особою.

Основоположна подія для інститутів арбітражу, медіації та переговорів - Паундська конференція 1976 року, друга назва якої «Причини невдоволеності населення адмініструванням системи правосуддя в США». Безпосередньо її можна назвати точкою відліку розвитку альтернативних методів вирішення спорів в США. Крім цього, саме після цієї події почалося активне впровадження інститутів альтернативного вирішення спорів, як окремих інституцій і в країнах Європи.

На початку 21-го століття попит на позасудові методи вирішення спорів сягнув високих показників, а тому держава відчула потребу у врегулюванні методів окремим законодавчими приписами. Якщо арбітраж вже мав такий документ - Федеральний Арбітражний акт, то медіація, яка вже набувала популярності, такого не мала до 2003-го року. Саме, а 2002 році законотворці розробили законопроект щодо врегулювання процедури медіації та прийняли його. Назва документу Модельний закон США про медіацію [1], відповідно до якого у всіх без винятку штатах було започатковано програми судової медіації, які передбачали цілий набір моделей, від добровільної суворо обов'язкової.

З кінця ХХ ст. медіація і інші процедури альтернативного вирішення спорів почали активно поширюватися в усьому світі. Країни прецедентного права, як Велика Британія, Канада, Австралія, швидко підхопили рух і створили інститути врегулювання спорів, подібні до тих, які існують в США.

Однак, відповідно до статистичних даних, Сполучені Штати Америки і країни англосаксонської правової системи випереджають інші держави в кількості суперечок, які вдається вирішити поза судом [2].

Так, 2002 році, з метою врегулювання проведення процедури міжнародної медіації, Комісією ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) прийнято Типовий закон «Про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру» [3]. ЮНСІТРАЛ, приймаючи вказаний Типовий Закон, рекомендувала всім державам належним чином прийняти до уваги його положення, з урахуванням уніфікації законодавства в частині самих процедур врегулювання спорів та конкретних потреб практики міжнародної комерційної погоджувальної процедури (посередництва). Європейська комісія затвердила Кодекс медіатора, а Євросоюз видав ряд директив, які регламентують застосування медіації та, безпосередньо, діяльність медіатора.

В наш час, процесу медіації передують ретельний процес підготовки до здійснення посередництва. Так, у федеральних судах США перед початком судового розгляду знадобиться спроба вирішити справу через мирову конференцію або посередництво залежно від округу. Приватне посередництво є поширеним явищем і вимагає згоди всіх сторін.

Одним із найважливіших факторів успіху, визначених, є повідомлення посередника під час першої сесії про те, що «цього дня позивач має можливість контролювати результат позову і що можливість втрачається, якщо справа переходить до суду, де його чи її доля знаходиться в руках сторонніх». Не менш важливим пунктом

Матеріали X Міжнародної науково-технічної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Молодь: наука та інновації»

у здійсненні процедури медіації для представника і клієнта є «можливість у той час і в той день укласти угоду».

Так, медіатор повинена з самого початку чітко визначити цілі сесії. Іноді він призначає попередню телефонну конференцію, щоб переконатися, що позивачі, юристи та інші сторони розуміють, чого очікувати. Позивачі можуть використовувати посередництво, щоб «повідомити, як вони відчувають, що їх скривдили». Важливо, щоб інша сторона була готова вислухати. «Визнання труднощів, визнання проблеми не означає прийняття відповідальності». Визнання людського аспекту може бути корисним, якщо воно щире.

Також, медіація допомагає «гуманізувати» відповідача, особливо якщо відповідачем є корпорація, оскільки компанія та страхові представники можуть безпосередньо взаємодіяти з позивачем. «Вибачення в межах, дозволених адвокатом, або вираження щирого співчуття можуть творити чудеса, щоб зламати опір і дозволити сторонам зосередитися на питаннях, які можна вирішити». Усі американці погодилися, що сторони повинні заздалегідь «зробити домашнє завдання». Юристи, які представляють обидві сторони, повинні бути готовими визнати слабкі та сильні сторони своєї справи, а медіатор повинен мати досвід, щоб зрозуміти як юридичні, так і фактичні аспекти справи. Сесія посередництва може бути «невдалою» в тому сенсі, що сторони не досягнуть згоди; однак процес цілком може закінчитися врегулюванням через тиждень, місяць або пізніше з подальшою залученням посередника або без нього. Це пов'язано з тим, що об'єднання та почуття «подання» іншої сторони часто дозволяє кожній стороні краще оцінити слабкі сторони своєї позиції та сильні сторони позиції опонента.

Так, під час пандемічних локдаунів медіації США проходили віртуально. В наш час вже існують платформи, які мають опції, які забезпечують конфіденційні сесії та дозволяють медіатору ходити туди-сюди між сторонами та їхніми адвокатами, ніби він чи вона ходять між кімнатами. Дистанційне посередництво також може виявитися корисним, коли сторони територіально розділені, а подорожувати важко. При цьому, слід зазначити цей вид проведення медіації може мати значний інтерес серед ІТ-компаній, адже маже всі працівники мають місце проживання відмінне від місцезнаходження їх компанії, у такому випадку їм якомога зручніше буде дійти компромісу за допомогою дистанційного посередництва.

Проте, є і негативна сторона онлайн медіації, адже будучи посередником у віртуальних сесіях, що це може бути не таким ефективним, як особисте посередництво, яке забезпечує більш безпосередню взаємодію між сторонами.

Отже, з урахуванням того, що в наш час в США активно впроваджуються організації об'єднань медіаторів, арбітрів та інших спеціалістів зі сфери АВС, а також нові компанії з надання послуг посередництва, з цього можна зробити висновок щодо того, що в подальшому показники залучення справ до нових інститутів та їх результативність будуть зростати, оскільки на міжнародній арені альтернативні методи набувають попиту серед суб'єктів права.

Література:

1. Uniform Mediation Act. URL: http://www.mediate.com/articles/umafinalstyled.cfm?fbclid=IwAR1csLtcORkuAps1BdV2dk1wUK6iUKOAIbM2_EW6fb6PKYNZBZwHKH6Otto.
2. Нельсон Р. Мировое достижение в области разрешение конфликтов. URL: <http://www.arbitrage.spb.rU/jts/2000/6/art07.html>.
3. Типовий закон Про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру: URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_117.